

Helyhatósági választások Romániában, 2012

A június 10-i választások óta a szociáldemokrata Victor Ponta kormányának Traian Basescu elnök önkényes megbuktatásával sikerült magára haragítania az EU illetékes irányítót, ezáltal Magyarország után jelenleg Romániára irányul a figyelem, ami belpolitikai mozgásba hozta a kedélyeket. A július 29-re kitűzött népszavazás, amelynek kimenetele lehet Basescu visszatérése az elnöki székbe, vagy éppenséggel Ponta csínytevésének helybenhagyása – magyar szempontból mégsem jelent központi témát. Így az RMDSZ a választókra bízta, részt vesznek-e a véleménynyilvánításon. Most inkább az a kérdés, okuk-e a helyhatósági választásokon, hogyan készüljenek a novemberi parlamenti választásokra. A Magyar Polgári Párt elnöke, Szász Jenő máris a magyar szövetség javaslatával állt elő: figyelembe véve az erőviszonyokat 8 : 1 : 1 arányban kössenek alkut a mandátumok elosztásában, amiket persze még meg kell szerezni. (Szerk.)

AZ IDEI HELYHATÓSÁGI VÁLASZTÁSOKRA Romániában rendkívüli körülmények között került sor, amennyiben pár héttel a választások előtt az addigi ellenzéknek, sokadik kísérletre, sikerült megbuktatnia – a nem magyar kisebbségek „megvásárlásával” – Emil Boc jobbközép kormányát. Nemesak a nagyfokú politikai bizonytalanság okán kell rendkívülinek mondani a választásokat – ugyanis Romániában mindmáig minden választást veszítő párt csalást kiált, tehát a váltás, úgy mond, a családok kérdésében is „átalakította” a helyzetet – hanem azért is, mert az új hatalmi koalíció a választások rendjén is változtatott: a polgármestereket egyetlen körben egyszerű többséggel választották meg. Ez a nagy pártok jelöltjeinek kedvez, vagyis elősegíti a pártrendszer kétpólusúvá válását. Az egyfordulós polgármester-választásról olyan hírek jöttek az RMDSZ köreiből, hogy abban reménykedik, a relatív többséggel megszerezhető polgármesterei székét megnyitja olyan városokban a párt esélyeit, ahol több választás óta képtelen győzni: például Marosvásárhelyen. Magyar szempontból a változtatás felveti az RMDSZ és a két kihívó párt, a Magyar Polgári Párt (MPP) és a frissen bejegyzett, idén először induló Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) közötti versenyt

kérdését, és a törvényi módosítás – a román minta szerint – szintén az RMDSZ-t hozza előnyösebb helyzetbe.

ORSZÁGOSAN A VÁLASZTÁSI EREDMÉNYEK nem hoztak jelentős újdonságot, mondhatni meglepetés nem történt. Győzött a Szociáldemokrata Párt és a Nemzeti Liberális Párt által irányított balközép koalíció, de a vezető kormánypárt, a Demokrata-Liberális Párt elhasználatát jelző büntető szavazás (*incumbency effect*) nem volt mindent elsöprő. Az országos eredményeket leginkább a megyei tanácsok jelöltlistáira leadott szavazatok alapján lehet értékelni. Eszerint a volt vezető kormánypárt – lásd az alábbi táblázatot – valóban sokat veszített, a frissen kormányzó balközép blokk jelentős mértékben előre lépett, miközben az újonnan megjelent médipárt (DD Néppárt) proteszpártként komoly sikert ért el.

	Polgármesterekre leadott		Helyi tanácsok		Megyei tanácsok	
	szavazat	mandátum	szavazat	mandátum	szavazat	mandátum
RMDSZ	421.794	203	457.146	2.261	491.864	88
%	3,9	6,38	4,3	5,62	5,52	6,57
MPP	49.884	7	46.071	266	36.671	7
%	0,46	0,22	0,43	0,66	0,41	0,52
EMNP	30.835	2	44.834	214	44.276	7
%	0,28	0,06	0,42	0,53	0,49	0,52
EMNP-MPP	1.487	0	1.737	14	4.826	0
%	0,01	0	0,01	0,03	0,05	0
Magyar összesen	504.000	212	549.788	2.755	577.637	102
%	4,65	6,66	5,16	6,84	6,47	7,61

(Párt, Szavazat, %)

PDL (Demokrata-Liberális Párt) és blokkja 2121976, 23,81, PDL-szövetségesek önállóan 382722, 4,30, Potenciális jobboldali blokk 2504698, 28,11, USL (Szociál-Liberális Szövetség) 4452017, 49,96, Proteszpártok 977736, 10,97, Magyar pártok 577637, 6,48, Német Demokrata Fórum 62528, 0,70, Független jelöltek 25208, 0,28, Egyéb pártok 310618, 3,49. Összesen 8910442 szavazat.

A 2008-AS EREDMÉNYEKHEZ KÉPEST a baloldali blokk szavazatokban keveset erősödött, mandátumokban sokkal többet, a kormányról frissen leváltott PDL pedig az Ókirályságban jelentős mértékben gyengült, Erdélyben nem olyan nagyon.

A MAGYAR PÁRTOKRA A SZAVAZATOK 6,48%-ÁT ADTÁK LE, ami azt jelenti, hogy a magyarság az országos átlagnál valamivel kisebb mértékben ment el szavazni, éspedig akkor, amikor az újabb

magyar párt belépésének elemzők szerint a választói verseny élénkítését kellett volna kívánania. A magyar arány viszonylag alacsony volt azt jelenti, hogy alighanem csak az USL volt képes az átlagon felül mobilizálni potenciális választóit.

AKIK AZ RMDSZ SAJTÓJÁT FIGYELTÉK a választási eredmények bejelentése után, arra kellett, hogy gondoljanak: az RMDSZ megnyerte a választásokat. Ez nincs így. Az RMDSZ a székely megyékben – Hargita és Kovászna – ért el a korábbiál jobb eredményt, ugyanakkor Maros, Bihar, Szatmár megyékben jelentős korábbi pozíciókat veszített el. Nem sikerült megnyerni Marosvásárhelyen a polgármester-választást, de elvesztették a megyei tanácsi elnöki tisztséget Maros és Szatmár megyében, Szatmáron az RMDSZ képviselője 2 korábbi sikeres választás után elvesztette a polgármesterei széket. És sehol sem a másik két magyar párt által elvitt szavazatok miatt – akkora volt a szavazatkülönbség.

AZ EREDMÉNYEK AZT MUTATJÁK: az RMDSZ javított korábbi eredményein, több polgármestere van, mint a 2008-as választások után. De: Székelyföldön, vagyis azokra a településekre koncentrált, ahol magyar kihívói (is) voltak. Egész Erdélyre kivetítve a magyarság 2008-hoz képest érzékeny veszteséget könyvelhet el. Az említett nagyvárosokon túl szórványban is gyengébbek az eredmények, Temesben nincs már magyar polgármestere Zsombolyának és két jelentős községnek, megyei tanácsi képviselő nélkül maradt 2012-ben a magyarság Beszterce-Naszód és Máramaros megyékben (korábban elveszített Temes és Hunyad megyékben).

A MAGYAR PÁRTOK EGYMÁSSAL VERSENGHETNEK – Székelyföldön és Biharban, Szatmárban ezzel semmi gond –, de ennél fontosabb, hogy a magyarság jusson képviselőre ott, ahol a demográfiai arányok ezt lehetővé teszik, és olyan képviselőt szerezzen, hogy annak komoly érdekérvényesítő ereje legyen.

AZ ELYNYERT POZÍCIÓK SZEMPONTJÁBÓL gyengébb 2012-es magyar eredménnyel egyetlen erdélyi magyar párt sem lehet elégedett. Ez igen komoly lecke mindenki számára az őszi parlamenti választásokra gondolva.

DR. BODÓ BARNA, Sapientia, Kolozsvár

Üldözöttek befogadása Horvátországban

Amikor jogosan tartjuk számon a lengyel menekültek befogadását 1939-ben, nem árt hasonlítani a szerényebb arányokban is példákra ügyelni éppenséggel a szomszédságból. Horvátország Jugoszlávia szétesése következtében mintegy Szlovákiaéhoz hasonlóan Hitler jóvoltából alakult önálló állam. Abban a helyzetben nem volt éppen a legtermészetesebb cselekvés segíteni a Szlovéniában bamba jutott katolikus elköltöztetéseket, akiket üldözés, vagy egyenesen kitelepítés fenyegetett valahova Németországba. Mint ismeretes, a németek több száz – birodalmi szempontból megbízhatatlan szlovén családot telepítettek ki és vagyonukat megbízható német ajkúaknak adták.

A szlovének fennmaradásának egyik legfőbb támasza a katolikus egyház volt, ebből következett az öntudatos papok elkészítése. Ebben a szorongatott helyzetben 1941 nyarán 132 szlovén katolikus pap kérésre és talált menedéket Horvátországban. Zágráb érseke, a későbbi mártír Alojzije Stepinac a pozsegi egyházmegyében helyezte szolgálatba a maribori püspökségből származó papokat. Egy részük nem maradt azonban új szolgálati helyén, hanem másutt kerestek menedéket, így többek között Magyarországon. Ez a bátor kiállítás elnyitotta a kapcsolatokat a horvát és a szlovén egyház között.

Akiknek 1918-ban honvágyuk lett Magyarország iránt

A világháború negyedik évének végén adja hírül Tolna megye sajtója: '100 000 osztrák gyermeknek vendéglátó magyar s német ajkú családoknál nyáron 6 heti elhelyezését tervezik'. Cserében osztrák tengerparti szállodákban magyar gyerekeket üdültetnek. (Az utóbbiról kedves emlék a költő, József Attila életrajza...) Korabeli újságcikkek mesélnek arról, ami magyarul *Károly király gyermeknyaraltatása*, de eredeti neve jóval kifejezőbb: *Kaisers Karl Wohlfahrts-fahre*.

A kezdeményezés az utolsó Habsburg-uralkodótól indul, de gyűjtések is támogatják: az osztrákok 6,5, a magyarok 4,5 millió koronát adtak össze, a háború által leginkább sújtott gyermekek szenvedéseinek enyhítésére. Ez a magyar vidéken sem ment könnyen: szabott fejadagok, élelmiszerjegyek, rekvirálások jelzik az ellátás határait. A hatóságok ezért engedélyezik, hogy az új természetből az ellátó családok a vendégek részét is megtarthassák, lesz élelmiszerjegyük, s megígérik, majd a rekvirálásokról is figyelnek rájuk. Ezenfelül gyermekeként kapnak hat hétre jelképes 60 koronát, tíz kiló hús hivatalos árát...

A Tolna-vármegye és a Közérdek 1918. május 16-i vezércikke szerint 'a gyermekek csoportokban, felügyelőnőkkel vasút vagy hajóállomások közelébe, megélhetési s egészségügyi szempontból alkalmas községekbe kerülnek'. Az aratás után várható, „nagyobb ausztriai városok sok nélkülözést elszenvedett, jószívű emberbarátok pártfogására leginkább rászoruló 6-12 éves... egészséges, de gyenge, vérszegény, sovány fiúk és lányok, vallási különbség nélkül”, s „remélhetőleg egészségben és testsúlyban gyarapodva” térnek majd haza. Egy hét múlva a főispán kéri: őket, „kik a háború alatt inkább nélkülözéseknek voltak kitéve s igényük a mindennapi táplálék mennyiségében nem talált kielégítést”, „ugyanúgy lássák el, mint édes gyermekeiket, de legyenek is irántuk oly szeretettel és anyni melegséggel, melyet ők méltán megérdemelnek”.

Ilyen előzmények, számos uradalom, magán-személy s bank adományai után érkeznek au-

gusztus elején az izgatottan várt gyerekek. A tervezett ötezer helyett a járványveszély s a szülői féltés miatt a vasúti kocsikból csak 1402 száll ki: őket 35 községben helyezik el. A legtöbb, 264 bécsi fiú s lány Bátaszékre kerül. Az idézett újság másik oldalán árdragító elitélése csigázza a korabeli olvasó figyelmét: egy kofa egy tojásért 92 fillért, egy kiló túróért 13, egy kiló vajért 50 koronát adott. Tíznap elzárást, száz korona büntetést kapott... A rivális lapok szerint: 'a megveszék helyi élelmiszerpiacán megjelentek a kismacsák, s mivel 3 koronáért mást nem lehetett kapni, hát meg is vették őket...'

Mindez nem érinti az osztrák gyermekeket, kiket egy hét múlva vezércikkben üdvözöltek: „bár magunk is görnyedünk saját keresztünk s szerves súlya alatt, az ártatlanoknak szenvedéseiről nem vagyunk érzéketlenek”. Legtöbb helyen valóságos népünnepély fogadták őket, versengtek, kihez kerüljenek, „de a bizottság csak olyan házhoz adott, ahol tehenek vannak”. Ahol nincs tej, ott az uradalmak ingyen segítenek, pedig később kiderül: „a tejért nem igen rajonganak, de a kenyér nagyon ízlik nekik”. A Gyönkre jutott bécsiek legnagyobb része még sosem volt falun s még életében [lovas]kocsin nem ült”.

Vendégnek és vendéglátónak egyaránt élmény a távolságot legyőző pár hét. Számos leírás szól, főleg a Szent István-napi ünnepségekről. A majosi tanítóra bízott nebulók már a magyar himnuszt éneklék, itt s szinte mindenütt, nagy kirándulást rendeznek. Gyönk környékén több kosár cukor, sütemény, gyümölcs és sokféle csemegve várja az erdőrt járó csöppsegyet, Stern Leopoldina pedig kedves, tréfás szavakat ad elő bécsi dialektusban. 'Engel nyomdatulajdonos Etelka leánya minden gyereknek erdőrészeletet ábrázoló képes levelezőlapot ad e nyomtatással: »Grüsse vom gemeinsamen Ausflug der in Gyönk, Keszőhídegkút und Szárad untergebrachten Wiener Kinder im Gerényáser Walde am 20. August 1918.« A felbolygott lapon mindjárt referáltak Bécsbe a mulatságról.' A holdvilágnál dalolva hazaérkezők elhatározták: 'a kirándulást megismétlik s fényképeket készítenek a bécsi lapoknak'. Hőgyészról

Lichtenstein hercegnő írt élménybeszámolót a Neue Freie Pressebe. Az is megható, hogy a főispánnak táviratoznia kell, mert a gyermekeknek s „a lakoságnak az a kívánsága, hogy legalább a szűretig itt maradhassanak”.

Akadnak azonban, akik hivatalból vagy rémhíreknek hitelt adva, eljöttek körülnézni. Johann Reda pénzügyőri biztos bécsi XV. kerületi szülők megbízásából utazik Gyönkre, Marie Schaufler bécsi hadiözvegyet anyai aggodalma hozza Tamásiba, ahol nyolcéves fia nyaral. Az Illustrierte Kronen Zeitung szerint megnyugtatták a főváros lakóit: csemetéik jó kezekben vannak. Mindenütt rendben mentek a dolgok, csak egy faluban tanúsított 30 fiú „szörnyű vasótságot”, de rólok megjegyzik: bizonyára „igazi bécsi csibészek lehettek”.

Szeptember utolsó hete a búcsú pillanata. A családok boldogan méregetik, ki mennyit hízott (a rekord tíz kiló fölött van 42 nap alatt!), útra-valót csomagoltak a gyerekeknek, s olyan is akadt, aki még az értük kapott 60 koronát is nekik adta. A számos köszönet közül csak kettőt említünk. Landskron Ede, a Bátaszéken üdültek csoportvezetője szerint: „a gyengéd és szeretetteljes bánásmóddal a kis gyermekek lelkeiben hálás visszhangra találtak. A jó és bőséges ellátás folytán gyermekeink megerősödve térnek vissza Bécsbe. Hálátelt szívvel hagszunk el a szép Magyarországot s a vendégszerető bátaszékieket, attól a forró óhajtól áthatva, hogy szép hazájukat és nemes szívű lakóit a jó isten óvja és tartsa meg.” Október 3-án tették közzé Fleischer Erna nevelőné bécsi levelét. Ebben olvashatjuk: „Az én kedves fiaimnak és leánykáimnak valóságos honvágyuk van, ha Gyönkre gondolnak, ahol olyan jó dolgok volt, s ahová jövőre visszatérni szeretnénk... A viszontlátásra jobb időkben!”

Mindebből semmi sem lett: alig egy hónap alatt széthullott az Osztrák-Magyar Monarchia, a szépen indult közélet után a nagypolitikai mérvű évtizedekig más utakat járt, mint az emberek, a vendéglátó családok s az emlékekben halványuló gyermekek.

Dr. Tóttós Gábor

Újra napirenden a Beneš-dekrétumok

Civil kezdeményezés alapján, amelyet Bagó Zoltán (FIDESZ), az Európai Parlament képviselője is támogatott, a parlament Petíciós Bizottsága 2012. szeptember 20-iki ülésének programjára felvette a Beneš-dekrétumok elleni beadványt.

A második világháborút követően Csehszlovákiában három év alatt 143 jogszabályból álló csomagot léptettek életbe (ezeket Beneš-dekrétumok elnevezés alatt tartjuk számon). Nagyrészt az ország szuverenitását voltak hivatottak visszaállítani, illetve semmisnek nyilvánították a háború alatt bevezetett változásokat. Ezen törvényeknek mintegy 10 százaléka azonban súlyos sérelmeket okozott három és fél millió német és magyar lakosok százezreinek. Kimondták az országban élő németek és magyarok kollektív bűnösségét, ezzel indokolva a teljes jogfosztást, aminek alapján tömegek vagyonelkobzást, kitelepítéseket és indoktalan büntetéseket szabtak ki. A jogfosztó jogszabályok hatása továbbra is érződik és az 1993-tól kettévált Csehszlovákia két jogutód állama, Csehország és Szlovákia, továbbra is ragaszkodik a jogtörő törvények érvényességéhez, sőt a közel-múltban parlamenti határozatban erősítették meg ezen álláspontjukat.

A petíció kezdeményezői abban bíznak, hogy végre érdemi felülvizsgálat kezdődhet a jogfosztó törvények ügyében, amelyek teljes mértékben ellentétesek az EU alapelveivel és alapértékeivel.

-as-

Dr. Gabriella Peterfy, LL.M

Tanácsadás és képviselet a gazdaságjog minden területén.

1070 Wien, Kirchengasse 3,
Tel: +43 1 236 3639, Fax: +43 1 236 3639-90
Homepage: www.peterfy-law.com
E-Mail: peterfy@peterfy-law.com ++